

ค่านิยมร่วมสมัยของคนไทยจากการรณรงค์ด้านสอนในพระราชนิพนธ์

พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร

มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร

Thai Contemporary Values in Didactic Literature of His Majesty the King Maha Bhumibol Adulyadej the Great

วาสนา บุญสม / Watsana Boonsom

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

พระนครศรีอยุธยา 13000, ประเทศไทย

Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Phranakhon Si Ayutthaya

Rajabhat University, Phra Nakhon Si Ayutthaya 13000, Thailand

Email: wsd05@hotmail.co.th

Received: October 4, 2021

Revised: August 17, 2021

Accepted: August 18, 2021

Abstract

The purpose of this research was to study Thai contemporary Values in didactic literature of King Rama IX from his four literary works: Story of Mahajanaka, A Man Called Intrepid, Tito and the Story of Tongdaeng. The content analysis was adopted for this research methodology. The results of findings the revealed that His majesty the King intended to cultivate twelve Thai Contemporary Values as follows: 1) adoration for the nation, religion, monarch 2) being honest, vigorous and sacrificial 3) being grateful,

4) inspiring for knowledge, 5) maintaining good traditions, 6) well-wishing for others, 7) believing in monarchical democracy, 8) being disciplinary, 9) endowing with Intellect and righteousness, 10) upholding philosophy of sufficiency economy, 11) endowing with physical and mental strength, and 12) being mindfulness for public interest.

Key Words: His Majesty, the King Maha Bhumibol Adulyadej Maharaj, Borommanatha Bophit, Didactic Literature, Literary Works

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค่านิยมร่วมสมัยในวรรณกรรมคำสอนในพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องพระมหาชนก นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ ตีโต และเรื่องทองแดง ดำเนินการวิจัยโดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์วิจารณ์ ผลการวิจัยพบว่า พระองค์มีพระราชประสงค์ที่จะปลูกฝังให้คนไทยมีค่านิยมร่วมสมัยในการพัฒนาตนให้กระทำความดีเพื่อชาติบ้านเมือง โดยทรงเลือกใช้บทพระราชนิพนธ์เป็นกุศโลบายในการอบรมสั่งสอนในเรื่อง 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ พากเพียรและเสียสละ 3) กตัญญู 4) ใฝ่รู้ 5) รักษาประเพณีอันดีงาม 6) หวังดีต่อผู้อื่น 7) เป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 8) มีระเบียบวินัย 9) มีสติปัญญาและทำสิ่งถูกต้อง 10) ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 11) เข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ และ 12) ดำเนินถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

คำสำคัญ: พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร, วรรณกรรมคำสอนพระราชนิพนธ์

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระปรีชาสามารถหลายด้าน และพระปรีชาที่เป็นที่ยังอย่างหนึ่งคือ การเขียนหนังสือ และด้วยที่ทรงพระปรีชาหลายด้านนี้เอง เวลาทรงพระราชนิพนธ์ จึงได้ทรงสอดแทรกค่านิยมร่วมสมัยให้คนไทยพัฒนาตนเป็นคนดี ทำความดีด้วยความเพียรและปัญญาเป็นที่ตั้ง เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ไว้ในบทพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ ตีโต และเรื่องทองแดง ด้วยมีพระราชประสงค์ให้คนไทยสำนึกในบทบาทหน้าที่ และดำเนินชีวิตถูกต้องตามทำนองคลองธรรม พระองค์ทรงเห็นความสำคัญของนักเขียน นักประพันธ์ ดังตัวอย่างแนวพระราชดำริที่ทรงพระราชทานแก่คณะกรรมการสมานนักเขียนแห่งประเทศไทย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันศุกร์ที่ 3 พฤศจิกายน 2515 ความว่า (Office of His Majesty's Principal Private Secretary, 1990)

..นักเขียน นักประพันธ์ งานสำคัญก็คือ แสดงความคิดของตนออกมา เป็นเรื่องชีวิตหรือเรื่องแต่งขึ้นมาเพื่อให้ผู้อื่นได้ประโยชน์คือความรู้บ้าง บันเทิงบ้าง นักแสดงความคิดสำคัญมาก เพราะว่ามีอิทธิพลต่อชีวิตของมวลมนุษย์ อาจทำให้เกิดความคล้อยตามไปและตัวท่านเขียนดีก็ยิ่งคล้อยตามกันมาก ฉะนั้น นักประพันธ์ต้องมีความรับผิดชอบสูง เพราะท่านเป็นผู้ปั้นความคิดและความบริสุทธิ์ในความคิด จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังบทความกลั่นกรองไว้ในสองมวงว่า สิ่งที่จะเขียนออกมาจะไม่แสดง ไม่ทำลายความคิดของประชากร ไม่ทำลายผู้อื่นและตนเอง คือมีเสรีภาพในการเขียนอย่างเต็มที่ในขอบเขตของศีลธรรม...

จากการพิจารณาค่านิยมที่ปรากฏในพระราชนิพนธ์ทั้ง 4 เรื่อง เห็นได้ชัดว่ารัฐบาลได้น้อมนำแนวพระราชดำริไปเป็นค่านิยม 12 ประการ กำหนดขึ้นใช้ตั้งแต่วันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2557 เป็นนโยบายหลักของประเทศให้คนไทยได้ประพฤติปฏิบัติ

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้รับการสรรเสริญจากองค์การสหประชาชาติ มูลเกล้าฯ ถวายรางวัล United Nation Development Programme – UNDP Human Development Live Time Achievement Award ซึ่งเป็นรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ ทรงเป็นกษัตริย์นักพัฒนาภูมิปัญญาของมนุษย์ เป็นรางวัลชิ้นแรกของโครงการพัฒนาแห่ง

สหประชาชาติ UNDP ดังที่ Onwimon (2017) กล่าวไว้ว่า

พระองค์เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรก ผู้ทรงพระอัจฉริยภาพด้าน การพัฒนา ภูมิปัญญาของมนุษย์ผ่านบทพระราชนิพนธ์ 4 เรื่องคือพระมหากษัตริย์ (ฉบับภาษาไทย) หรือ The Story of Mahajanaka (ฉบับภาษาอังกฤษ) นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ พระราชนิพนธ์แปลจากเรื่อง A Man Called Intrepid ผู้แต่ง คือ William Stevenson ตีโต พระราชนิพนธ์แปลจากเรื่อง Tito: Ballantine's illustrated history of the violent century (War leader book, no 10) ผู้แต่งคือ Phyllis Auty และเรื่องทองแดง (ฉบับภาษาไทย) หรือ The Story of Tongdaeng (ฉบับภาษาอังกฤษ)

พระราชนิพนธ์เรื่อง พระมหากษัตริย์ นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ ตีโต และเรื่อง ทองแดง ถือเป็นวรรณกรรมคำสอน เพื่อสร้างค่านิยมร่วมสมัยให้คนไทยซึมซาบเข้าไปใน จิตใจได้อย่างลึกซึ้งโดยมิได้รู้ตัว เป็นการสอนผ่านพฤติกรรมของตัวละคร พระราชนิพนธ์ ทั้ง 4 เรื่อง สะท้อนให้เห็นพระวิริยะอุตสาหะแรงกล้าที่จะนำพาผู้อ่านให้ได้รู้จัก ซาบซึ้ง และได้ต้นแบบแห่งแรงบันดาลใจในการกระทำคุณงามความดีตามแนวพระราชนิยมในพระราช ฤทธิ์ เกี่ยวกับเรื่องนี้ Bunkhajon (2017) กล่าวไว้ว่า

พระราชนิพนธ์ล้วนเป็นเรื่องราวของบุคคลต้นแบบที่สร้างแรงบันดาลใจ ในการทำความดี ทรงเป็นแสงแห่งแรงบันดาลใจ ทรงปรับประยุกต์แนวคิดให้ เข้ากับสังคมไทยเป็นวรรณกรรมคำสอนร่วมสมัย นำเป็นต้นแบบ แบบอย่างใน การทำความดี ในการใช้ชีวิต ในการเผชิญอุปสรรคในชีวิต...การทำความดีเพื่อ ช่วยมนุษยชาติ ทุกคนสามารถทำความดีได้ แม้กระทั่งทองแดงเป็นหมาข้างถนน นำมาเลี้ยงได้ กล่าวคือทุกคนเป็นคนดีได้ การเป็นบุคคลต้นแบบการเป็นต้นแบบ ของความเพียรต่อความยากลำบากในชีวิต การอุทิศตนเพื่อชาติเพื่อแผ่นดิน การที่บุคคลทุกคนเป็นคนสมบูรณ์ได้ด้วยการทำความดี

พระราชนิพนธ์ของบูรพกษัตริย์ไทยในอดีตมีบทพระราชนิพนธ์ชั้นนำ ซึ่งทรง นำต้นเค้ามาจากวรรณกรรมของต่างประเทศ ทรงนำมาเรียบเรียงหรือทรงแปลความเป็น ภาษาไทย เช่น พระราชนิพนธ์เรื่องรามเกียรติ์ฉบับรัชกาลที่ 1 รัชกาลที่ 2 รัชกาลที่ 4 และรัชกาล

ที่ 6 เป็นต้น พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ตลอดรัชกาลมีทั้งความรุ่งเรืองและการเผชิญวิกฤตการณ์ที่พระองค์ได้ทรงพระราชทานแนวทางแก้ไขเสมอมา ทศวรรษ 2530 เป็นทศวรรษที่บ้านเมืองมีรายได้ประชาชาติสูงสุดอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน คนไทยทั้งแผ่นดินใช้ชีวิตสุขสบายเกินฐานะกว่าจะตระหนักความจริงต่อเมื่อเกิดภาวะฟองสบู่แตก เมื่อเดือนกรกฎาคม 2540 นอกเหนือจากเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ในปี 2535 พร้อมกับการนำรัฐประหารด้วยข้อหาผู้นำประเทศทุจริต ซึ่งมีข้อสังเกตว่าระยะนั้นทรงพระราชนิพนธ์บทพระราชนิพนธ์มาสู่สังคมไทยเป็นอนุกรมต่อเนื่อง เริ่มจากปี พ.ศ. 2536 2537 และ 2539 เนื้อหาแต่ละเล่มล้วนสอดแทรกปรัชญาอันทรงคุณค่าและมีอิทธิพลต่อสังคมไทย (Sotanasatian, 2011)

สาเหตุที่ทรงตีพิมพ์บทพระราชนิพนธ์เรื่องต่าง ๆ ในเวลาไล่เลี่ยกัน เนื่องจากเหตุการณ์บ้านเมืองในช่วงเวลาที่ทรงตีพิมพ์บทพระราชนิพนธ์เกิดวิกฤตการณ์ต่าง ๆ เช่น เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535 ประชาชนคนไทยแบ่งพรรคแบ่งพวก ทะเลาะเบาะแว้ง และขัดแย้งกันเรื่อยมา ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องต่างๆ เพื่อเตือนสติคนไทยหรือเป็นอุทาหรณ์สอนใจให้คิด พูดและทำในสิ่งที่ถูกที่ควร พระองค์ทรงหวังว่าโลกนี้จะมีสันติภาพ จะมีความสงบ พสกนิกรของพระองค์รู้จักสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความหวังดีต่อผู้อื่น และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง กระทำสิ่งใดอย่างผู้มีสติและทำสิ่งถูกต้อง จึงทรงตีพิมพ์บทพระราชนิพนธ์เรื่อง นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ พ.ศ. 2536 เรื่อง ตีโต พ.ศ. 2537 เรื่องพระมหาชนก พ.ศ. 2539 และเรื่องทองแดง พ.ศ. 2545 พระองค์ทรงสะท้อนค่านิยมแห่งปรัชญาชีวิตไว้ในบทพระราชนิพนธ์ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยทุกยุคสมัย

ค่านิยมต่าง ๆ ที่เป็นแนวคิดหลัก และที่ทรงสอดแทรกไว้ในพระราชนิพนธ์แต่ละเรื่อง ได้ส่งเสริมให้พระราชนิพนธ์มีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนไทย เป็นอัญมณีล้ำค่าที่ทรงเจียรระโนและฝากไว้ให้แก่คนไทยทั่วประเทศ เป็นของขวัญที่เหนือของขวัญใด ๆ สมควรที่คนไทยจะได้รื้อฟื้นนำมาประดับชีวิตให้มีคุณค่าอันจะสามารถขจัดปัญหาน้อยใหญ่ให้หมดสิ้นไปได้อย่างหมดจดงดงามและละเอียดอ่อนยิ่งนัก ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์และประชาชนชาวไทยพึงได้นำมาเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ เพื่อชีวิตที่ดีงาม และตามรอยพระยุคลบาทอันจะนำความผาสุกมาสู่ชาติบ้านเมืองสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ค่านิยมร่วมสมัยของคนไทย พิจารณาจากวรรณกรรมคำสอนในพระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาค่านิยมร่วมสมัยของคนไทย พิจารณาจากวรรณกรรมคำสอนในพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ พระมหาชนก นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ ตีโต และเรื่องทองแดง โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์วิจารณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ค่านิยมร่วมสมัยของคนไทย หมายถึง ความรู้สึกร่วมในการยอมรับนับถือและพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าที่ปรากฏในบทพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ ตีโต และเรื่องทองแดง เป็นความรู้สึกร่วมของคนไทย ที่เกิดในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ซึ่งพระองค์ทรงเห็นว่าเหมาะสมแก่ยุคสมัยและน่าจะทรงปรารถนาให้คนไทยปฏิบัติตาม อันจะนำพาให้ชีวิตและประเทศชาติพัฒนาไปในทางที่ถูกที่ควร

วรรณกรรมคำสอนในพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร หมายถึง พระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ ตีโต และเรื่องทองแดง ซึ่งทรงใช้พระนามในพระราชนิพนธ์ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ พระราชนิพนธ์แต่ละเรื่อง จัดเป็นวรรณกรรมประเภทคำสอน ทั้งนี้พระราชนิพนธ์แต่ละเรื่องทรงดัดแปลง ต่อเติมและมีอรรถาธิบายเพิ่มเติม ทรงสอดแทรกค่านิยมร่วมสมัยที่สอดคล้องกับสังคมไทยปัจจุบัน เพื่อให้คนไทยปฏิบัติตามผ่านภาษาวรรณศิลป์ได้อย่างลึกซึ้งและแนบเนียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สํารวจเอกสาร หนังสือและปริญญาณิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
2. เก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมร่วมสมัยของคนไทยจากบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พิจารณาในฐานะวรรณกรรมคำสอน จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ พระมหาชนก นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ ตีโต และเรื่องทองแดง
3. นำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์
4. เรียบเรียงข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ และนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเลือกใช้บทพระราชนิพนธ์เป็นกุศโลบายในการอบรมสั่งสอน และปลูกฝังค่านิยมร่วมสมัยที่ดีงามและเหมาะสมให้แก่คนไทย

พระราชนิพนธ์แปลเรื่องพระมหาชนก นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ ตีโต และพระราชนิพนธ์เรื่องทองแดง ในพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สะท้อนให้เห็นค่านิยมที่ปรากฏรวมในพระราชนิพนธ์ทั้ง 4 เรื่องนี้ มีพระราชประสงค์ที่จะให้เกิดเป็นค่านิยมของคนไทย ทั้งนี้บางแห่งมีการแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับสังคมไทยปัจจุบัน จึงทำให้เห็นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นว่า มีพระราชประสงค์จะให้เป็นค่านิยมของคนไทย ทรงถ่ายทอดผ่านพฤติกรรมตัวละครเอกของเรื่อง ซึ่งเป็นบุคคลต้นแบบของการกระทำความดี แม้ชีวิตต้องฝ่าฟันอุปสรรคนานัปการ อาจพอยกตัวอย่างได้ ดังนี้

พระมหาชนก เป็นเรื่องราวของมหาบุรุษผู้มีความเพียรอันบริสุทธิ์ ปัญญาเฉียบแหลม และกำลังกายสมบุรณ์ ซึ่งเป็นพลังผลักดันชีวิตให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ การที่ทรงเลือกพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนกซึ่งมีที่มาจากพระไตรปิฎก สะท้อนค่านิยมของความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนาพุทธ พระมหาชนกตัวละครเอกมีเชื้อสายกษัตริย์และเป็นกษัตริย์ผู้ทรงทศพิธราชธรรมในเวลาต่อมา ทรงทำประโยชน์เพื่อมหาชนในการเสนอ

แนวคิดแก้ไขปัญหามหาชนที่เกิดขึ้นตามแนวพระราชดำริ พระมหากษัตริย์ดำเนินชีวิตโดยยึดตนเป็นที่พึ่งแห่งตน มีความเพียรและปัญญาเป็นที่ตั้ง มุ่งมั่นในศีลธรรม รักษาความสัตย์ ซึ่งเป็นการรักษาประเพณีอันดีงามในระดับลึก เมื่อเรื่องคนอื่น ๆ ต่างวอนขอความช่วยเหลือจากเทพดาฟ้าดิน แต่พระมหากษัตริย์กลับหาทางช่วยตนเอง ใช้ความอดทนพยายามว่ายน้ำอยู่ถึง 7 วัน 7 คืน ทำให้ชีวิตรอดมาได้ อีกทั้งยังใช้ปัญญาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นมาตั้งแต่ยังเป็นเด็ก เช่น พระมารดาไม่ยอมบอกว่าใครเป็นพระบิดา พระมหากษัตริย์กัณฑ์พระธิดาจนพระนางยอมบอก การเตรียมพร้อมหลังจากที่เรือจม เพื่อให้ทรงตัวอยู่ในน้ำได้อย่างปลอดภัย การพิจารณาต้นมะม่วงเปรียบเทียบกับบุคคลผู้ยังประโยชน์กับบุคคลผู้ไม่ยังประโยชน์ว่าส่งผลอย่างไรแก่ตน เป็นต้น พระมหากษัตริย์เป็นแบบอย่างผู้นำที่ประทับอยู่ในพระราชหฤทัย เป็นแบบอย่างแห่งความเพียรแท้ เป็นแรงบันดาลใจในการกระทำความดี มีความพอเพียงในการดำเนินชีวิตอดทนต่อความชั่ว รับผิดชอบตนเอง ครอบครัวยุคและสังคม ทั้งใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักษาชาติ ศาสนาและมีความเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขจากการที่ทรงปรึกษาบริหารแวดล้อมในการบริหารบ้านเมือง เป็นต้น

ตัวอย่างค่านิยมร่วมสมัยของคนไทยที่สะท้อนจากพระราชนิพนธ์เรื่อง พระมหากษัตริย์ (H.M. the King Bhumibol Adulyadej, 2011)

...แต่พระมหาสัตว์ไม่ทรงกันแสง ไม่ทรงคร่ำครวญ ไม่ไหวเหวดาทั้งหลาย. พระองค์ทรงทราบว่าจะจม จึงคลุกน้ำตาลกรวดกับเนย เสรวยจนเต็มท้อง แล้วชุบน้ำเนื้อเกลี้ยงสองผืนด้วยน้ำมันจนชุ่ม ทรงนุ่งให้มัน. ทรงยืนเกาะเสากระโดง ขึ้นยอดเสากระโดงเวลาเรือจม. มหาชนเป็นภิกษาแห่งปลาและเต่า น้ำโดยรอบมีสีเหมือนโลหิต. พระมหาสัตว์เสด็จไปทรงยืนที่ยอดเสากระโดง. ทรงกำหนดทิศว่า เมืองมีถิลายูอยู่ที่นี้ ก็กระโดดจากยอดเสากระโดง ล่วงพื้นฝูงปลาและเต่า ไปตกในที่สุด อุสกะหนึ่ง (70 เมตร) เพราะพระองค์มีพระกำลังมาก...

...ผู้ใดรู้แจ้งว่าการงานที่ทำ จะไม่ลุล่วงไปได้จริง ๆ ชื่อว่าไม่รักษาชีวิตของตน ถ้าผู้นั้นความเพียรในฐานะเช่นนั้นเสีย ก็จะมีผลแห่งความเกียจคร้าน ดูก่อน เทวดา คนบางพวกในโลกนี้เห็นผลแห่งความประสัคข์ของตน จึงประกอบการทำงานทั้งหลาย การงานเหล่านั้นจะสำเร็จหรือไม่ก็ตาม ดูก่อน เทวดา ท่านก็เห็นผลแห่งกรรมประจักษ์แก่ตนแล้วมิใช่หรือ คนอื่น ๆ จมในมหาสมุทรหมด เราคนเดียวยังว่ายน้ำอยู่ และได้เห็นท่านมาสถิตอยู่ใกล้ ๆ เรา

เรานั้นจักพยายามตามสติกำลัง จักทำความเพียรที่บุรุษควรทำ ไปให้ถึงฝั่งแห่งมหาสมุทร...

...ด้วยว่าโภคะของสัตว์ทั้งหลายเชื่อว่าสำเร็จด้วยความคิดมิได้ เพราะมิได้สำเร็จด้วยความคิด ฉะนั้นควรทำความเพียรที่เดียวเพราะสิ่งที่มีได้คิดไว้ ย่อมมีแก่ผู้มีความเพียร...ต้นมะม่วงโคนไปแล้ว ณ บัดนี้ปัญหาคือ ฟันฟุตต้นมะม่วงได้อย่างไร... ข้าแต่บัณฑิต วาจาอันมีปฏิหาริย์มิบังควรหายไปนอากาศ. ท่านต้องให้สาธุชนได้รับพรแห่งโพธิญาณจากโอษฐ์ของท่าน. ถึงกาลอันสมควร ท่านจงตั้งสถาบันการศึกษาให้ชื่อว่า โพธิยาลัยมหาวิทยาลัย ในกาลนั้น ท่านจึงจะสำเร็จกิจที่แท้...

ข้อความตอนนี้เห็นได้อย่างเด่นชัดว่า ทรงปรารถนาที่จะสอดแทรกแนวคิดสำคัญในเรื่องเพื่อให้คนไทยมีค่านิยมในการลงมือกระทำด้วยความมุ่งมั่นพากเพียร มิใช่หยุดอยู่เพียงความคิด เพราะผลสำเร็จของการทำงานและสรรพสิ่งมิได้สำเร็จได้เพียงความคิดเท่านั้น หากแต่การอดทนและมุ่งมั่นกระทำด้วยความเพียรอย่างต่อเนื่องตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันได้แก่ ความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือความมีพื้นฐานคุณธรรมเป็นค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมในการดำเนินชีวิต พระองค์ทรงทำประโยชน์เพื่อมหาชนในการเสนอแนวคิดแก้ไขปัญหามหาชนที่เกิดขึ้นตามแนวพระราชดำริ จากการที่ทรงเห็นต้นมะม่วงที่มีผลดกถูกดึงทิ้งจนต้นหักโคน ขณะที่ต้นไม่มีผลมีมีผู้ใดสนใจ ทรงให้ข้าราชการปรารภร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมฟันฟุตต้นมะม่วงทั้งสองต้นด้วยวิธีการหลากหลายแก้ไข

การตีความต้นมะม่วงที่ทรงเพิ่มเติมเนื้อหาแนวคิดในเรื่อง ผู้วิจัยเห็นว่าต้นมะม่วงน่าจะเป็นตัวแทนคนไทยที่มีความสามารถต่างกัน ทรงให้ฟันฟุตทั้งต้นที่เคยมีผลและต้นไม่มีผล น่าจะหมายถึงการที่ทรงพยายามปลูกฝังค่านิยมร่วมสมัยให้คนไทยทุกคนพัฒนาตนในแนวทางที่ถูกต้อง เช่น การนำความรู้ที่มีแต่เดิมและความรู้สมัยใหม่บูรณาการเข้าด้วยกัน การเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาตนเพื่อยังประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม เป็นต้น ทรงเน้นย้ำว่าการตั้งสถาบันการศึกษา ทรงทำประโยชน์เพื่อมหาชนในการเสนอแนวคิดแก้ไขปัญหามหาชนที่เกิดขึ้นตามแนวพระราชดำริ “โพธิยาลัยมหาวิทยาลัย” หมายถึง ที่อาศัยแห่งความรู้ซึ่งเปรียบเหมือนแสงสว่างอันยิ่งใหญ่เป็นเครื่องส่องทางแก่สรรพชีวิต และมีอุทิศพรหมณมหาศาลเป็นตัวอย่างของบริวารที่ซื่อสัตย์และจงรักภักดี เขาใช้สติปัญญาสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม พระราชนิพนธ์เรื่อง พระมหาชนกจึงเป็นแก่น

ของแนวคิดและค่านิยมที่มีพระราชประสงค์ให้คนไทยได้เป็นดังพระมหาชนกและบุคคลผู้เพียรกระทำความดีเป็นประการสำคัญ

นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ เป็นเรื่องราวเหตุการณ์สืบราชการลับของฝ่ายพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ 2 นายอินทร์มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าสำนักงานรักษาความปลอดภัยอังกฤษ (British Security Coordination) มีชื่อย่อว่า บี.เอส.ซี.สำนักงานตั้งอยู่ในนิวยอร์ก เป็นศูนย์รวมราชการลับทั้งหมดของอังกฤษ นอกจากเรื่องราวของนายอินทร์ ผู้เสียสละประโยชน์ตนเพื่อมนุษยชาติแล้ว ยังเป็นการสดุดีเกียรติคุณบุคคลผู้กล้าหาญ ทั้งหญิงและชายจากหลายเชื้อชาติ ที่ยอมอาสาต่อสู้ทุกวิถีทาง ทั้งๆ ที่มิได้รับสิทธิหรือผลประโยชน์ใดๆ แต่ด้วยปณิธานอันแน่วแน่ของบุคคลเหล่านั้นในการที่จะเปิดเผยความโหดร้ายและความป่าเถื่อนของสงครามที่ทำลายล้างชีวิตมวลมนุษย์ผู้บริสุทธิ์มากกว่า 11 ล้านคน ในลอนดอน เบอร์ลิน และฮิโรชิมา ตลอดจนความรู้สึกสูญเสียความเป็นอารยะที่เหลือเพียงซากปรักหักพังเป็นร่องรอยให้จดจำ ทรงสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของความเป็นคนและค่านิยมที่คนไทยควรน้อมนำไปปฏิบัติในการกระทำความดี ทรงมุ่งมั่นและปรารถนาให้คนไทยทุกคนเป็นอย่างนายอินทร์และพวกพ้องผู้ปิดทองหลังพระ คือ ผู้กระทำความดีโดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่จำเป็นต้องประกาศให้ใครต่อใครรับรู้ถึงความเสียสละอันยิ่งใหญ่ที่สละได้แม้กระทั่งชีวิตเพื่อผู้อื่นทั้งที่มีเคยรู้จัก ทรงสื่อความคิดและค่านิยมให้คนไทยทุกคนช่วยกันกระทำความดี ให้พากเพียรและเสียสละในการกระทำความดีอันบริสุทธิ์ การยึดมั่นในชาติ ความเสียสละเพื่อชาติบ้านเมือง เป็นพฤติกรรมในการรักษาประเพณีอันดีงาม

ตัวอย่างค่านิยมร่วมสมัยของคนไทยที่สะท้อนจากพระราชนิพนธ์เรื่อง นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ (H.M the King Bhumibol Adulyadej, 2002)

...ไม่ยอมลด ภายใจ ให้ต่ำต้อย
ซึ่งยศศักดิ์ อัครฐาน ศงคารตน
กฏอันใด แม้วางไว้ ในยามสงบ
ดำเนินตาม ที่เห็นชัด ในหัตยา

เพื่อจะคอย ดวงตัก แม้สักหน
หมายเห็ดผล คือความดี ที่ศรัทธา
ปองเคารพ ชูเชิด ให้เจิดจ้า
ว่าเป็นภา- ระเลิศ ประเสริฐจริง...

...เขา (นายอินทร์) อยู่ไม่สุขและอยากรู้อยากเห็น ช่างซึกช่างถาม. เราเข้าใจว่าเขาเป็นหนอนหนังสือ แต่เขาก็ชอบชมมวย. เขาตัวนิดเดียวแต่ใจยอดนักสู้. แม่และเขาก็ได้เป็นหัวหน้าครอบครัวตั้งแต่ตัวกะเบี๊ยก...

... ผลงานของนายอินทร์ต้องการจะสอนให้ผู้คนทั่วไปรับทราบถึงสัญลักษณ์ที่เป็นอนุสรณ์อันน่าสยดสยองของสงครามเบ็ดเสร็จซึ่งปราศจากกฎเกณฑ์ ไม่เว้นแม้แต่การสังหารต่อพลเรือนและทารก...นอกเหนือจากการประกาศคุณงามความดีของพลเรือนอาสาสมัครที่เสียสละต่อสู้และฝังในหลุมศพที่ไม่จารึกนามหรือหากมีชีวิตรอดกลับมา ก็ประกอบอาชีพโดยไม่ได้รับเกียรติหรือรางวัลใด ๆ...

...เมื่อเขาเป็นนายอินทร์ได้ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการเสด็จเยือนสหรัฐของพระราชาธิบดีแห่งบริเทนพร้อมด้วยพระราชินี..ในวันนั้นไม่มีเหตุการณ์สำคัญเพียงเหตุการณ์เดียวแต่ประจวบเหมาะ กับสองเหตุการณ์ที่ต้องฝังใจนายอินทร์...ไปจนตลอดชีวิต เพราะเป็นวันที่เขาทราบข่าวการเสียชีวิตของบิดาในการไปราชการสงครามในแอฟริกา และเป็นวันที่เซอร์ซิลล์มาถึงเมืองวินนิเพ็ก ซึ่งเป็นเมืองที่ใกล้กับเมืองที่เขาอาศัยอยู่ในวัยที่เขามียุเพียง 3 ขวบ ทั้งสถาบันพระมหากษัตริย์ ราชากรสงคราม และเซอร์ซิลล์เป็นสามสิ่ง...

...นายกรัฐมนตรีสเซอร์ซิลล์มอบหมายให้นายอินทร์ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะจาร์บุช “คุณต้องเป็น – นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ! (Intrepid - ไม่รู้จักกลัว ไม่รู้จักหวาด กล้าหาญแต่ไม่เหี้ยม สู้ศัตรูทั้งภายนอกภายในอย่างไม่ท้อถอย ไม่น้อยใจ ไม่หยุดยั้ง รุกรันฟันฝ่า)...”

พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเลือกแปลพระราชนิพนธ์เรื่องนายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระเป็นกุศโลบายในการอบรมสั่งสอน และปลูกฝังค่านิยมร่วมสมัยที่ดีงามและเหมาะสมให้แก่คนไทย พิจารณาจากบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมนายอินทร์ บุคคลซึ่งมีชีวิตจริงเดิมชื่อวิลเลียม สตีเฟนสัน เกิดเมื่อวันที่ 11 มกราคม ค.ศ. 1896 (พ.ศ. 2439) เป็นชาวแคนาดา ฟังตนเองมาแต่เยาว์วัย เป็นเด็กกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็น ช่างซักช่างถามเป็นหนอนหนังสือ ชอบการทดลองเครื่องไฟฟ้า เครื่องไอน้ำ วัว เครื่องบินเล่น เครื่องสัญญาณมอร์สและเครื่องรับส่งวิทยุ มีจิตอาสา เข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจอาสาสมัครไปรบแนวหน้าในสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นนักบินเหล่ากล้าตายปฏิบัติการจนได้เหรียญกล้าหาญทางอากาศและทางบก ใฝ่รู้ใฝ่เรียนหลังสงครามเรียนต่อที่ออกซ์ฟอร์ดและวิทยาลัยการบิน สนใจศึกษาวิชาการวิทยุสื่อสาร อายุ 23 ปี เป็นครุคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ ได้รับยกย่องเป็นนักคณิตศาสตร์และนักวิทยาศาสตร์ที่ปราดเปรื่อง เป็นผู้บุกเบิกการพัฒนาวิทยุ และเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นคนเล็กริกขี้หนู มีพลังจิตแน่วแน่ มีสติปัญญา ตัดสินใจทำใน

สิ่งที่ถูกต้องและมีความสามารถสูง

สงครามโลกครั้งที่ 2 ทำงานร่วมกับวินสตัน เชอร์ชิลล์ เป็นที่ไว้วางใจอย่างยิ่ง เพราะความซื่อสัตย์ พากเพียรและเสียสละที่มีในตัวเขา เมื่อวินสตัน เชอร์ชิลล์ ได้เป็น นายกรัฐมนตรีอังกฤษ มอบหมายให้สตีเฟนสันทำหน้าที่บังคับบัญชากรมสืบราชการลับ ต่อสู้กับนาซี ได้รับอิสระในการปฏิบัติการต่อต้านนาซี ใช้หน่วยปฏิบัติการลับได้อิสระ เชอร์ชิลล์เลือกนามรหัสให้สตีเฟนสันว่า นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ ผู้ไม่รู้จักกลัว ไม่รู้จักหวาด กล้าหาญแต่ไม่เหี้ยม สู้ศัตรูทั้งภายนอกภายในอย่างไม่ท้อถอย ไม่น้อยใจ ไม่หยุดยั้ง รบรันฟันฝ่า ทำงานหนักอย่างรอบคอบ ทุกฝ่ายให้ความร่วมมืออย่างดีโดยเฉพาะผู้ทำหน้าที่ สายลับทั้งหญิงชาย ใฝ่รู้ใฝ่เรียนทั้งเรียนรู้ที่จะรักษาประเพณีอันดีงามของชาติบ้านเมือง และ เสียสละเพื่อต่อต้านนาซีจนประสบผลสำเร็จ บุคลิกลักษณะของนายอินทร์เป็นคุณสมบัติที่ ต้องพระราชหฤทัย จึงทรงใช้ความเพียรแท้ในการแปลชีวิตประวัติบุคคลสำคัญที่ทรงปรารถนา ให้คนไทยได้เรียนรู้เป็นแบบอย่างผู้นำและผู้ตามที่ดี

ติโต เป็นเรื่องราวของบุคคลธรรมดาในสังคม แต่ทำความดีที่ยิ่งใหญ่เพื่อส่วนรวม เขาเป็นแบบอย่างแห่งความพากเพียร ฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อสร้างชาติ และสามารถรวมประเทศ ยูโกสลาเวียซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลากหลายเชื้อชาติ แตกต่างกันทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ ศาสนาและวัฒนธรรม ให้เป็นปึกแผ่นได้ในระยะเวลาอันสั้น ทรงเลือกแปลเรื่อง ติโต ด้วยติโตเป็นแบบอย่างผู้นำที่ประทับอยู่ในพระราชหฤทัย ทรงนำสมญานามติโตไปตั้งเป็น ชื่อแนวทรงเลี้ยงและเป็นตัวอย่างผู้นำและนักการเมืองที่กระทำความเพียรแท้ เพื่อประเทศ ชาติและประชาชน ทั้งให้คนไทยได้มีแบบอย่างของการกระทำความดีและมีแรงบันดาลใจใน การดำเนินชีวิต การได้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตผู้นำระดับโลก ผู้สร้างความรู้รักสามัคคีด้วยความ มุ่งมั่นพากเพียร และอดทนต่อสู้ฝ่าฟันเพื่อความเป็นปึกแผ่นของบ้านเมือง ผู้มีพลังแห่งความ เชื่อมั่นและมีพลังโน้มน้าวผู้อื่นให้เชื่อตาม ผู้รักชาติและเสียสละได้แม้กระทั่งชีวิตเพื่อรักษา ชาติและสร้างความเป็นหนึ่งรวมถึงความร่มเย็นเป็นสุขให้แก่ชนในชาติ ติโตเป็นคอมมิวนิสต์ที่มี ศาสนา ทำให้ปฏิบัติตามในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม

ตัวอย่างค่านิยมร่วมสมัยของคนไทยที่สะท้อนจากพระราชนิพนธ์เรื่อง ติโต (H.M. the King Bhumibol Adulyadej, 2011)

“...ตั้งแต่จากบ้านไป เขา(ติโต)ได้ตัดพูดภาษาเยอรมันและภาษารัสเซียจนใช้ได้ดี... รู้ตัวว่ามีความสามารถในการเป็นผู้นำ... ชื่อหนังสือให้กรรมกรแล้วเก็บไว้ในห้องของตนโดยให้ยืมได้แบบห้องสมุด... เรียนรู้ซึ่งถึงจิตใจของมนุษย์ รู้วิธีคิดรู้จักใช้คนและวิธีที่จะปฏิบัติกับผู้อื่น... ติโตทราบตระหนักว่าเขาจะทำอะไรไม่สำเร็จหากไม่มีพรรคที่มีความสามัคคีและมีวินัยมีความเชื่อฟัง จุดเริ่มต้นของสงครามโลกใน ยูโกสลาเวียมีชบวนการประชาชนร่วมใจ...

...ติโตเป็นผู้นำ...วิธีการกระตุ้นให้มีความสามัคคีในพรรค...การจัดประชุมใหญ่โดยใช้โอกาสผู้แทนจากทุกภาคของประเทศมาพบกัน และได้รับทราบนโยบายของพรรค...การใช้ความฉลาดและความสามารถที่จะทำงานต่อเนื่องเป็นชุดปฏิบัติการ การสั่งในรูปชุดปฏิบัติการทำให้การเป็นผู้นำโดดเด่น... จัดระเบียบในการใช้คนอย่างมีประสิทธิภาพ... ทหารอาสาสมัครคือใจ ไม่ใช่เกณฑ์มา...

...เขา (ติโต) เป็นคนเดียวในช่วงเวลาเดียวที่เป็นทั้งนักการเมือง นักการทหาร และรัฐบุรุษ...ติโตเรียนรู้ว่า การเอาตัวรอดอยู่ที่การพึ่งพาตนเองเป็นหลัก...การที่เขารอดพ้นจากการกวาดล้างครั้งใหญ่ของสตาลิน.. แสดงว่าเขามีความกล้าหาญอย่างยิ่ง ที่ประสาทแข็งและมีสุขภาพอันฉับไวที่ทำให้รู้สึกตัว เมื่อมีอันตรายมาถึงตัว...ทัศนคติของเขาเป็นทัศนคตินิยมและมีอุดมคติ ซึ่งพ้องกับความรู้สึกของพวกชาตินิยมของยูโกสลาเวีย...อัจฉริยลักษณะสำคัญของติโตอยู่ที่เขาตระหนักว่าต้องวางแผนการระยะยาว... ติโตจึงเป็นผู้ปั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ชาตินิยม และเอกราชให้เป็นรูปประติมากรรมที่หาที่เปรียบมิได้ รูปการณ์ทางการเมืองตั้งนี้ที่เรียกว่า ติโตอิซึม (Titoism) จึงแข็งแกร่งจนสามารถผ่านการปะทะกับสหภาพโซเวียต...

พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเลือกแปลพระราชนิพนธ์เรื่องติโตเป็นกุศโลบายในการอบรมสั่งสอน และปลูกฝังค่านิยมร่วมสมัยที่ดีงามและเหมาะสมให้แก่คนไทย พิจารณาจากบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมของติโต บุคคลซึ่งมีชีวิตจริงเดิมชื่อโยเซป โบรช เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2435 เป็นลูกชวานาเชื้อสายโครแอตผสมสโลวีเนียนผู้กลายเป็นสุดยอดผู้นำโลก เป็นแบบอย่างแห่งผู้นำและนักการเมืองที่มีความเพียรแท้ แก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ลุล่วงไปได้ด้วยปัญญาอันเฉียบแหลมและปฏิภาณไหวพริบที่ได้จากความใฝ่รู้และการเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิต เกิดมาในครอบครัวที่ค่อนข้างยากจน ต้องต่อสู้ดำเนินชีวิตให้อยู่รอดในแต่ละวัน มีพี่น้องรวม 9 คน ออกจากโรงเรียนอายุ 12 ปี ทำงานล้างจานในค่ายทหาร ต่อมาอายุ 15 ปี ผูกงานในอุ้งอ้อมระยะหนึ่ง และเร่ร่อนเปลี่ยนงานเมื่ออายุ 20 ปี เป็นทหารและเกือบเอาชีวิตไม่รอดในสงครามโลกครั้ง

ที่ 1 รัสเซียจับเข้าค่ายกักกัน แหกคุกหนีออกมาแล้วถูกจับกลับไปหลายต่อหลายครั้ง ในที่สุดหนีได้สำเร็จและสมัครเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ของยูโกสลาเวีย เรียกว่า ขบวนการปาร์ติซาน ด้วยความเพียรแท้และความเสียสละคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง กอปรกับสติปัญญาและความแข็งแกร่งของเขา ทำให้ก้าวขึ้นเป็นหัวหน้าพรรคเป็นหลักในการกู้ชาติ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์แห่งยูโกสลาเวีย ตีโตและทหารอาสาสมัครในนามขบวนการปาร์ติซานสามารถกู้ชาติได้สำเร็จ เพราะยึดหลักความยุติธรรม เขาให้อิสระแก่ทุกแคว้นและรับรองเป็นสหพันธรัฐมีฐานะเท่าเทียมกัน สามารถรักษาความสมบูรณ์และเพิ่มสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติ ปลั่งความรักชาติประชาชน และคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ทำให้ต่อสู้จนยูโกสลาเวีย ดินแดนที่มีหลายเผ่าพันธุ์ หลายเชื้อชาติ และหลายศาสนา ได้รับเอกราชอธิปไตยอย่างยากที่ผู้ใดจะกระทำได้ ตีโตจึงเป็นผู้นำและนักการเมืองที่ทรงเลือกแปล เพื่อให้คนไทยได้ยึดเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตโดยแท้

เรื่องทองแดง เป็นเรื่องราวของสุนัขที่ทรงเก็บมาเลี้ยง ตั้งแต่ยังเป็นลูกสุนัขจนเติบโต สง่างาม เป็นตัวอย่างของการแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ สุนัขข้างถนนนำมาเลี้ยงได้ กล่าวคือทุกคนเป็นคนดีได้ ทรงเล่าเรื่องเกี่ยวกับคุณทองแดง สุนัขทรงเลี้ยงที่มีความกตัญญูเป็นที่ตั้ง ทองแดงจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทองแดงวางตัวในฐานะองครักษ์ มีนิสัยซื่อสัตย์ รู้จักเสียสละและแบ่งปันเพื่อลูกๆ และสุนัขตัวอื่น ทั้งอดทน ใฝ่รู้ เข้าใจและเรียนรู้ภาษามนุษย์ได้อย่างรวดเร็ว ฉลาดแสนรู้ มีระเบียบวินัย มีสัมมาคารวะ กิริยาท่าทางเรียบร้อย รู้จักเจียมตัว รู้จักเคารพกฎกติกาเมื่ออยู่รวมกลุ่มกับสุนัขตัวอื่น รู้จักเคารพผู้อาวุโสกว่าอย่างไม่ลืมหูลืมตา รู้คิดและรู้ทำสิ่งที่ถูกต้อง แม้เป็นสุนัขก็รู้จักความพอเพียง ไม่เห็นแก่ตัวและไม่ละโมบนอกจากนี้ยังมีร่างกายที่แข็งแรง สมควรเป็นแบบอย่างของชีวิตที่ดีงาม แม้คุณทองแดงจะเป็นสัตว์ แต่ลักษณะนิสัยและความประพฤติมีลักษณะที่ควรค่าแก่การชื่นชม ประพฤติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีงาม พฤติกรรมของคุณทองแดงทำให้เป็นที่รักใคร่ของผู้พบเห็นทั้งในและนอกวัง

ตัวอย่างค่านิยมร่วมสมัยของคนไทยที่สะท้อนจากพระราชนิพนธ์เรื่องทองแดง (H.M. the King Bhumibol Adulyadej, 2002)

...ความกตัญญูรู้คุณของทองแดงที่มีต่อแม่มะลิ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงยกย่องว่า ผิดกับคนอื่นที่เมื่อกลายมาเป็นคนสำคัญแล้ว มักจะลืมตัวและดูหมิ่นผู้มีพระคุณที่เป็นคนต่ำต้อย...มีสัมมาคารวะ และมีกิริยามารยาทเรียบร้อยเจียมเนื้อเจียมตัวรู้จักที่ต่ำที่สูง เวลาเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะนั่งต่ำกว่าเสมอ แม้จะทรงตั้งตัวขึ้นมากอด ทองแดงก็จะทรุดตัวลงหมอบกับพื้นและทำหูหลู้อย่างนอบน้อมคล้าย ๆ กับแสดงว่าไม่อาจเอื้อม...

...ทองแดงฉลาดและรู้ภาษา... เรียนรู้...นอนหงายท้องตามรับสั่ง...รับสั่งว่า “ทองแดงทาแป้งแล้วไม่คันแล้ว” ทองแดงก็เชื่อและหยุดเกาจริง ๆ...รับสั่งให้ “ทองแดงนอนแอ้งม้าง” ทองแดงก็ลงนอนทันที... วิ่งลาดตระเวน...ความกตัญญูรู้คุณและความสุภาพของทองแดง...ทำท่านอบน้อม...ทองแดงนอกจากกตัญญูต่อผู้มีพระคุณแล้ว ยังสั่งสอนลูกให้มีระเบียบอีกด้วย...เป็นสุนัขที่มีกิริยามารยาทเรียบร้อย มีสัมมาคารวะ ไม่เคยลามปามสุนัขตัวอื่น..ท่าหมอบเฝ้าฯ...ประสานมือไว้ข้างหน้า ...ไม่มีใครอดทนและมุงมัน้อย่างทองแดง...ด้วยความดีและความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตลอดเวลาที่ทองแดงถวายงาน ...

...ทองแดงเป็นสุนัขธรรมดาที่ไม่ธรรมดา...ความกตัญญูรู้คุณ... ผิดกับคนอื่นที่เมื่อกลายมาเป็นคนสำคัญแล้ว มักจะลืมตัวและดูหมิ่นผู้มีพระคุณที่เป็นคนต่ำต้อย ทองแดงเป็นสุนัขที่มีสัมมาคารวะและมีกิริยามารยาทเรียบร้อยเจียมเนื้อเจียมตัว รู้จักที่ต่ำที่สูง เวลาเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะนั่งต่ำกว่าเสมอ แม้จะทรงตั้งตัวขึ้นมากอด ทองแดงก็จะทรุดตัวลงหมอบกับพื้นและทำหูหลู้อย่างนอบน้อมคล้ายๆ กับแสดงว่าไม่อาจเอื้อม...วางตัวเหมาะสมอย่างมหัศจรรย์ โดยเฉพาะในด้านเคารพสุนัขอาวุโสที่แม้จะเคยรังแก แม่แดงก็ไม่เคยได้ตบหรือเคียดแค้น ทุกครั้งที่พบก็จะวิ่งเข้าไปหมอบคารวะผู้ใหญ่เช่นเดิม...สุนัขจรจัดที่มีผู้เมตตาเลี้ยงส่วนมากมักจะเจียมเนื้อเจียมตัวและมีความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อเจ้าของเป็นพิเศษเสมือนสำนึกในบุญคุณ ทั้งยังฉลาดไม่แพ้สุนัขนอก บางตัวก็สวยงามหรือมีความโดดเด่นสง่างาม เช่น ทองแดง เป็นต้น...

พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องทองแดงเป็นกุศโลบายในการอบรมสั่งสอน และปลูกฝังค่านิยมร่วมสมัยที่ดีงามและเหมาะสมให้แก่คนไทย พิจารณาจากบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมของทองแดงสุนัขทรงเลี้ยง ทรงเล่าถึงประวัติที่มาของทองแดงซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพระราชนิมิต

ของการกระทำความดี ความเป็นแบบอย่างหรือต้นแบบของความดี ทองแดงเดิมเป็นสุนัขจรจัดหรือสุนัขข้างถนนสามารถนำมาเลี้ยงและพัฒนาตนได้ ทองแดงเป็นแบบอย่างของความรักที่แม่เป็นสุนัขก็มีความจงรักภักดี ทั้งรู้จักที่จะรักสุนัขด้วยกัน ซื่อสัตย์ พากเพียร และเสียสละ โดยเฉพาะกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ตามอารักขาและคอยช่วยเหลือผู้อื่นโดยใช้ปัญญาแก้ปัญหา เช่น เมื่อมีคนมาเข้าเฝ้าฯ นานเกินไป แม่พูดไม่ได้แต่จะแสดงอาการให้ผู้นั้นรู้ว่าควรกลับไปได้แล้ว เป็นต้น พระองค์ทรงถ่ายทอดค่านิยมให้เห็นว่า ทุกคนสามารถพัฒนาตนให้เป็นคนดีได้ กล่าวคือ ทองแดงเป็นลูกตัวหนึ่งใน 7 ตัว ของสุนัขจรจัดเทศเมียชื่อแดงซึ่งถูกเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร นำมาปล่อยคืนไว้ที่ศูนย์แพทย์พัฒนาพร้อมกับสุนัขจรจัด 4 ตัว ซึ่งเคยอยู่ในถิ่นนั้น และผูกพันกับชาวบ้านมาก เมื่อมาอยู่ที่ศูนย์แพทย์พัฒนาไม่นาน แดงก็ตกถูกต่อมามีผู้นำทองแดงเข้าเฝ้าฯ ถวายตัว พระราชทานชื่อให้ทองแดงและพี่น้องทุกตัว ทรงเลี้ยงทองแดงตั้งแต่เป็นลูกสุนัขอายุได้ 5 สัปดาห์ ให้อาศัยกินนมแม่มะลิอีกตัวหนึ่ง ทรงเล่าถึงพัฒนาการเติบโตของทองแดง ความเฉลียวฉลาดแสนรู้ฟังภาษาได้รู้เรื่อง มีความสามารถพิเศษในการเก็บลูกมะพร้าวและปอกลูกมะพร้าว เป็นสุนัขที่มีกีฬามารยาทเรียบร้อย มีความกตัญญูรู้คุณ และที่สำคัญมีความจงรักภักดีเป็นที่สุด จะหมอบเฝ้าอย่างระแวดระวังในขณะประทับ และจะออกเดินนำหน้า เมื่อทรงพระราชดำเนินออกกำลังพระวรกาย เมื่อทรงขบรถพระที่นั่ง จะตามเสด็จฯ ด้วยโดยนั่งบนเบาะข้างพระองค์ เมื่อมีลูกสอนลูก ๆ ให้มีระเบียบวินัย และให้ทำตามรับสั่ง ความแสนรู้ ความกตัญญูและความจงรักภักดี เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้พบเห็น

ย้อนกลับไปในวันที่ 7 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2541 แดงเป็นสุนัขจรจัด เร่ร่อนอยู่ในซอยศูนย์แพทย์พัฒนา ออกลูก 1 ครอก จำนวน 7 ตัว เป็นตัวเมีย 6 ตัว ตัวผู้ 1 ตัว คนงานก่อสร้างในหมู่บ้านเมตตาเลี้ยงดู นำลังกระดาษขนาดใหญ่ทำเป็นบ้านให้แม่สุนัขและลูกสุนัขได้อาศัย ชาวบ้านละแวกนั้นช่วยกันเลี้ยงดู บางคนนำกระดาษ ผ้าเช็ดตัวมาปูให้แม่สุนัขและลูกสุนัขนอน บางคนป้อนนมลูกสุนัขเกิดใหม่ทั้ง 7 ตัว เพราะแดงไม่มีนมให้ลูกกิน ในลูกสุนัขทั้ง 7 มีตัวหนึ่งมีลักษณะโดดเด่นต่างจากพี่น้องและสุนัขอื่นๆ เป็นสุนัขเทศเมีย มีลายสร้อยรอบคอครึ่งเส้น ขนที่เท่าทั้ง 4 เท้า มีลักษณะคล้ายฝูงเทาสีขาว มีหางม้วนหนึ่งรอบครึ่ง หางเป็นดอกสีขาว จมูกเด่น รูปร่างสูงเพียวและสง่างามคล้ายสุนัขมีพันธุ์ วันที่ 13 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2541 นายแพทย์ได้นำทองแดงเข้าถวายตัว พระองค์ทรงรัก เมตตาและโปรดปรานคุณทองแดง สุนัขทรงเลี้ยง ด้วยคุณทองแดงเป็นสุนัขแสนรู้และฉลาดกว่าสุนัขอื่น ๆ ทั่วไป คอยติดตามถวายงานไม่ว่าพระองค์จะเสด็จฯ ไป ณ ที่แห่งใด เรื่องทองแดง

จึงเป็นพระราชนิพนธ์ที่ทรงนำเสนอให้เห็นถึงพระราชนิยมในค่านิยมอันดีงามที่สะท้อนออกมาจากบุคลิกลักษณะของคุณทองแดงที่แม้ไม่ใช่มนุษย์ หากแต่มีความดีที่ควรเป็นแบบอย่าง ค่านิยมต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทพระราชนิพนธ์ ทั้งบทพระราชนิพนธ์แปลและบทพระราชนิพนธ์ที่ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นใหม่เรื่องพระมหาชนก นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ ตีโต และเรื่องทองแดง ในพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เห็นได้อย่างชัดเจนว่าทรงประยุกต์แนวคิด ให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย บทพระราชนิพนธ์ดังกล่าวได้เน้นให้เห็นค่านิยมคนไทยร่วมสมัย ในการที่ทุกคนสามารถกระทำความดีให้แก่ส่วนรวมหรือชาติบ้านเมืองได้ตามบทบาทหน้าที่ของตน และมนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาตนให้เป็นผู้ที่มีคุณค่า มีประโยชน์และเป็นบุคคลที่สมบูรณ์แบบได้ด้วยการพัฒนาตนให้เป็นคนดี มีค่านิยมในทางที่ถูกที่ควร ซึ่งได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ พากเพียรและเสียสละ 3) กตัญญู 4) ใฝ่รู้ 5) รักษาประเพณีอันดีงาม 6) ห่วงดีต่อผู้อื่น 7) เป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 8) มีระเบียบวินัย 9) มีสติปัญญาและทำสิ่งถูกต้อง 10) ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 11) เข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ และ 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

อภิปรายผล

พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเลือกใช้บทพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ ตีโต และเรื่องทองแดง เป็นกุศโลบายในการอบรมสั่งสอน และปลูกฝังค่านิยมร่วมสมัยที่ดีงามและเหมาะสมให้แก่คนไทย น่าจะเป็นเพราะทรงเห็นความสำคัญของนักเขียน นักประพันธ์ และทรงเห็นว่าวรรณกรรมที่นักเขียน นักประพันธ์ถ่ายทอดออกมาเป็นหัวใจสำคัญของการปั้นความคิดของผู้อ่าน สามารถแทรกซึมเข้าไปในจิตวิญญาณของผู้อ่านได้โดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว เป็นการสอนที่แนบเนียนและลุ่มลึก โดยทรงเลือกตัวอย่างชีวิตที่กระทำความดีตามพระราชนิยม

พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชประสงค์ให้ตัวละครเอกในพระราชนิพนธ์ทั้ง 4 เรื่อง เป็นตัวแทนพฤติกรรมของคนไทย ให้มีค่านิยมร่วมสมัยในอันที่จะสร้างสรรค์สังคมไทยให้รอดพ้นจากวิกฤตการณ์ต่างๆ และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สอดคล้องกับ Homsub (2020) กล่าวไว้ว่า “...ทรงปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และ

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น พระมหากษัตริย์เป็นตัวแทนของมนุษย์ในอุดมคติ เพียงพร้อมด้วยคุณธรรมโดยเฉพาะการเป็นผู้มีวิริยะอันยิ่ง อีกทั้งคุณลักษณะของการเป็นผู้มีจิตสาธารณะของพระมหากษัตริย์นั้นเด่นชัดมาก ดังที่ทรงปรารถนาจัดตั้งปุชเชียมหาวิทยาลัยเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้อื่น...” และเป็นไปในทำนองเดียวกับ Boonsom (1995) และ Boonsom (2017) สรุปว่า “ตลอดระยะเวลา 70 ปี ที่ทรงครองราชย์ พระองค์ทรงอุทิศพระวรกายทรงงานหนักเพื่อปกนิกรพ้นจากความอดอยากยากจน สามารถดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอเพียง คือ อยู่อย่างพอมีพอกินเหมาะสมแก่ฐานะของแต่ละบุคคล นอกจากความสุขทางกายแล้วยังทรงจรจโรงใจไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินด้วยบทพระราชนิพนธ์ที่คมคายทางความคิดและเรื่องราวที่ทรงถ่ายทอด...”

จะเห็นว่าพระองค์ทรงเลือกพระราชนิพนธ์ชีวประวัติบุคคลที่มีคุณค่าในพระราชหฤทัย เพื่อเป็นอุทาหรณ์เตือนใจให้คนไทยรักและกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มีสำนึกรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา พระมหากษัตริย์หรือผู้นำที่ทรงธรรม มีความเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ห่วงดีต่อผู้อื่น ดำเนินชีวิตด้วยความซื่อสัตย์ พากเพียรกระทำ ความดีและเสียสละเพื่อส่วนรวม ทั้งใฝ่รู้ใฝ่เรียนในอันที่จะรู้รักษาประเพณีอันดีงาม เข้มแข็งทางร่างกายและจิตใจ มีระเบียบวินัย มีสติปัญญาสามารถเลือกกระทำสิ่งถูกต้องตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นประเด็นสำคัญ ทรงเลือกแปลงานพระราชนิพนธ์เพื่อให้คนไทยเห็นคุณค่าอันเลิศของบุคคลผู้มีคุณค่า สมควรปฏิบัติตามอันจะนำไปสู่ความสำเร็จของชีวิตและชาติบ้านเมือง ซึ่งคณะรัฐบาลของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ พ.ศ. 2557 ได้น้อมนำแนวพระราชดำริไปเป็นค่านิยม 12 ประการ ให้คนไทยได้ประพฤติปฏิบัติ

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีข้อสังเกตที่น่าสนใจ กล่าวคือพระราชนิพนธ์แต่ละเรื่องทรงใช้เวลายาวนานในการพระราชนิพนธ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2519 ทรงเลือกแปลเรื่องติโต ตีพิมพ์ พ.ศ. 2537 นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ ทรงเริ่มแปลในปี พ.ศ. 2520 แล้วเสร็จ พ.ศ. 2523 และ ตีพิมพ์ พ.ศ. 2536 พระมหากษัตริย์ทรงแปลเป็นภาษาไทยในปี พ.ศ. 2520 และตีพิมพ์ พ.ศ. 2539 และเรื่องทองแดงตีพิมพ์ พ.ศ. 2545 สะท้อนให้เห็นถึงพระวิริยะอุตสาหะ หรือความเพียรแท้ผ่านบทพระราชนิพนธ์ ทรงใช้เวลาค่อนข้างนานในการประดิษฐ์คิดค้นให้ผู้อ่านเข้าใจ เข้าถึง และทรงปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมในช่วงเวลานั้น

ช่วงเวลาในการพระราชนิพนธ์และการตีพิมพ์ พิจารณาตามบริบทในสังคมไทย เห็นได้อย่างชัดเจนว่า เป็นช่วงที่บ้านเมืองเกิดวิกฤตการณ์รอบด้าน ทรงเล็งเห็นคุณค่าของพระราชนิพนธ์ในฐานะวรรณกรรมคำสอน เพื่อช่วยเสริมสร้าง ปรับเปลี่ยน และพัฒนาค่านิยมร่วมสมัยของคนไทยให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งกระตุ้นเตือนจิตสำนึกไปในทางที่ดีงาม ส่งผลต่อการแก้ปัญหาต่างๆ ที่รุมล้อมอยู่ในขณะนั้นให้คลี่คลายลงได้ ข้อสังเกตนี้เป็นไปในแนวทางเดียวกับ Sotanasatian (2011) และ Kusumawali (2015) ที่เห็นว่าพระองค์ทรงเลือกพระราชนิพนธ์แปลเพื่อทรงชี้แนวทางการแก้ปัญหาให้แก่คนไทย พระราชนิพนธ์ที่สะท้อนค่านิยมร่วมสมัยของคนไทยจึงเปรียบได้กับภูมิปัญญาที่มีความงามทางปัญญา เป็นสื่อเสนอเนื้อหาและแนวคิดเพื่อจรรโลงชีวิตคนไทยให้ตั้งมั่นอยู่ในคุณงามความดี เป็นสื่อปลูกฝังค่านิยมเรื่องรักสามัคคีในหมู่คณะ การดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมแบบพึ่งพาอาศัย มีความหวังดีต่อผู้อื่น รู้จักแบ่งปันและมีมนุษยสัมพันธ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ พอดี มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี

พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเลือกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของบุคคลผู้มีความเสียสละที่ยิ่งใหญ่ วิชิตคิดและการตัดสินใจของเขาส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวโลก พระองค์มิได้มุ่งให้ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์เป็นประเด็นหลัก หากแต่ทรงมุ่งที่จะสะท้อนให้เห็นความยิ่งใหญ่ของความเสียสละประโยชน์สุขส่วนตนเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม การศึกษาชีวประวัติบุคคลผ่านบทพระราชนิพนธ์ที่มีความเข้มข้นทั้งเนื้อหา แนวคิด และเหตุการณ์สำคัญของชีวิต ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง วัน เวลา สถานที่ และเหตุการณ์จำลองขึ้นจากความเป็นจริงในส่วนของคนทั่วไปไม่เคยล่วงรู้ ย่อมสร้างความตื่นเต้น ความตื่นรู้ ได้อย่างน่าติดตามยิ่งนัก และแม้แต่เรื่องทองแดงก็เป็นบันทึกข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ในเชิงลึก เป็นฉากชีวิตธรรมดาสามัญ หากแต่ทรงหยิบยกคุณค่าและทรงสร้างค่านิยมแห่งคุณธรรมให้ประทับในจิตวิญญาณของผู้อ่าน ซึ่งหมายถึง คนไทยร่วมสมัย เป็นบันทึกชีวิตจิตวิญญาณและวัฒนธรรมของชีวิตได้อย่างแนบเนียนลึกซึ้ง เป็นสื่อแห่งการดำรงชีวิต การชี้ให้เห็นผิดชอบชั่วดี การรักษาแบบแผนชีวิตในทางที่ถูกที่ควร การประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้เดือดเนื้อร้อนใจ ทรงถ่ายทอดคำสอนและปรัชญาทางศาสนาเผยแพร่ไปสู่คนไทยทำให้มีเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ มีข้อคิดและแนวทางการดำรงชีวิต การประพฤติและพัฒนาตนให้เป็นคนดี กระทำแต่ความดีเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข พระองค์ทรงเลือกชาดกมาสอนคนไทย ทรงเลือกชีวประวัติของบุคคลผู้รักและเสียสละเพื่อชาติบ้านเมือง โดยทรง

สอดแทรกค่านิยมคำสอนตามพระราชปณิธานและแนวทางพระราชดำริไว้ตลอดเรื่องทำให้ผู้อ่านได้ซึมซับค่านิยมที่ติงามไปได้โดยไม่รู้ตัว โดยเฉพาะการที่ทรงปฏิบัติพระองค์เป็นแบบอย่างแห่งความดีตลอดระยะเวลาแห่งการครองสิริราชสมบัติ ย่อมส่งผลให้วรรณกรรมคำสอนของพระองค์ลึกซึ้งอยู่ในหัวใจคนไทยอย่างยากที่จะลืมเลือน

ค่านิยมร่วมสมัยของคนไทยพิจารณาจากวรรณกรรมคำสอนในพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็นไปในทำนองเดียวกันกับ Satjapan (2020) ได้แสดงความคิดเห็นถึงเหตุผลที่ทรงพระราชนิพนธ์วรรณกรรมคำสอน 4 เรื่องนี้ ความว่า

...พระราชนิพนธ์แปลเกี่ยวกับชีวประวัติบุคคลสำคัญเรื่องนายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ และติโต เป็นอุทาหรณ์เตือนใจให้ประชาชนคนไทยมีความรักชาติ ยึดมั่นในเรื่องความสามัคคีปรองดอง และปลูกฝังความคิดให้ชื่นชมผู้ที่มีอุดมการณ์ มีความมุ่งมั่นในชีวิต คุณลักษณะต่างๆ ของบุคคลสำคัญของโลกทั้งสองคน เช่น ความกล้าหาญ ความสามัคคี ความเด็ดเดี่ยว ความรู้ ความสามารถ การทำดีโดยไม่หวังผล ฯลฯ เป็นแบบอย่างอันดีแก่ผู้อ่านทุกคน...พระองค์มิได้มีพระราชประสงค์ให้ประชาชนคิดว่าพระองค์คือพระมหากษัตริย์ หากแต่มีพระราชประสงค์ จะให้ประชาชนทุกคนเป็นดังพระมหากษัตริย์ เป็นพระราชดำริที่ทรงเตือนให้ประชาชน ทุกคนตระหนักว่า มิใช่เพียงพระมหากษัตริย์เท่านั้นที่ต้องใช้ความรู้ ความมานะอดทน และความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ต่อประเทศชาติ หากแต่ประชาชนทุกคนมีหน้าที่บำรุงรักษา และพัฒนาประเทศชาติของตนด้วย และทรงเชื่อมั่นว่า เมื่อประชาชนมีความเพียร มีปัญญา และมีพลัง ก็สามารถนำประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้ สมดังที่พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ว่า เมื่อมีกิลลาไม่สิ้นคนดี...เรื่องทองแดงเป็นพระราชนิพนธ์อีกเล่มหนึ่งที่จับใจผู้อ่าน เพราะแสดงน้ำพระทัยเปี่ยมพระเมตตาที่แผ่ไปสู่ทุกชีวิตบนแผ่นดินของพระองค์...

พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงต้องการปลูกฝังให้คนไทยร่วมสมัยมีค่านิยมในการพัฒนาตนให้กระทำความดีเพื่อชาติ บ้านเมืองเป็นประการสำคัญ น่าจะเป็นเพราะทรงเห็นว่าวิกฤตการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ล้วนมีสาเหตุมาจากการที่คนไทยส่วนใหญ่ยังขาดค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม การมีค่านิยมต่าง ทำให้มีความคิดและมีความเห็นต่าง พฤติกรรมที่แสดงออกจึงแตกต่างกันไป

ตามค่านิยมนั้น พระองค์ทรงเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นผ่านบทบาทหน้าที่และพฤติกรรมของตัวละคร โดยทรงปรับเปลี่ยนและสอดแทรกค่านิยมที่ติงามไว้ในบทพระราชนิพนธ์ตลอดเรื่อง ให้เข้ากับสภาพสังคมในช่วงเวลานั้น

พระราชนิพนธ์แต่ละเรื่องทรงเลือกเรื่องอย่างมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีแนวคิดค่านิยมเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เป็นค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสม มีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นต่อการใช้ชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นวรรณกรรมคำสอนที่สามารถสร้างความสุขสงบให้เกิดขึ้นในชาติบ้านเมือง สอดคล้องกับ Naknuan (2017) ได้ศึกษาพระมหากษัตริย์พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในฐานะเรื่องเล่าทศชาติชาดกในสังคมไทยร่วมสมัย พบว่า มีการสืบทอดเนื้อหาและแนวคิดทั้งจากวรรณคดีชาดกวรรณคดีพระพุทธศาสนา และวรรณคดีคำสอน โดยนำขนบวรรณคดีมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทสังคมและผู้เสพ มีการสร้างสรรค์กลวิธีการเล่าเรื่องด้วยการดัดแปลง และเปลี่ยนเนื้อหาตอนจบ ถือเป็นชาดกประจำรัชสมัย เป็นวรรณคดีพุทธศาสนาร่วมสมัยที่มีเนื้อหาและแนวคิดเหมาะสมกับยุคสมัย มีคุณค่าในฐานะวรรณกรรมคำสอน

พระราชนิพนธ์ทั้ง 4 เรื่อง สะท้อนพระราชนิยาม พระราชจริยวัตรและพระราชนิพนธ์อันแน่วแน่ของพระองค์ในการได้เห็นแบบอย่างของความเป็นคนดี ค่านิยมที่ควรน้อมนำไปปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นค่านิยมเรื่องความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน รู้จักความพอเพียง มีความเพียรอันบริสุทธิ์ อดทน หัวดี และเสียสละเพื่อผู้อื่น กตัญญูรู้คุณผู้มีพระคุณ เป็นผู้ใฝ่รู้ มีความหวังดีต่อผู้อื่น มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติรู้ทำในสิ่งที่ถูกที่ควร ตลอดจนรู้จักประเพณีอันดีงามอันจะยังชีวิตให้อยู่ร่วมกันได้อย่างร่มเย็นเป็นสุข สอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสซึ่งพระองค์ทรงเน้นย้ำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาทรงครองสิริราชสมบัติ ซึ่งรัฐบาลได้ประมวลและน้อมนำไปเป็นค่านิยม 12 ประการ ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน และมีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม 3) กตัญญูต่อบุคคลที่ต่อผู้มีพระคุณ 4) ใฝ่หาความรู้ 5) รักษาประเพณีอันดีงาม 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เมตตา และแบ่งปัน 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมายและผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้

ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ และ 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง พระราชนิพนธ์ทั้ง 4 เรื่องนี้ ชี้ให้เห็นชีวิตของการเป็นต้นแบบแห่งความดี การเป็นแบบอย่างของความเพียรต่อความยากลำบากในชีวิต แต่มานะพยายาม การเป็นแรงบันดาลใจในการทำความดี ทั้งนี้ทุกคนและทุกชีวิตสามารถเป็นคนสมบูรณ์ได้ จึงนับได้ว่าเป็นแนวคิดและค่านิยมร่วมสมัยที่สำคัญของคนไทยที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

สรุปผลการวิจัย

พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เรื่องพระมหาชนก นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ ดีโต และเรื่องทองแดง พิจารณาในฐานวราภรณ์กรรณค้ำสอน เพื่อพัฒนาค่านิยมร่วมสมัยของคนไทย พบว่าประการแรก ทรงต้องการปลูกฝังให้คนไทยมีค่านิยมร่วมสมัยในการพัฒนาตนให้ทำความดีเพื่อชาติบ้านเมืองเป็นประการสำคัญ ประการที่สอง ทรงเลือกใช้บทพระราชนิพนธ์เป็นกุศโลบายในการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังค่านิยมร่วมสมัยที่ดีงามและเหมาะสมให้แก่คนไทย พระองค์ทรงเลือกใช้บทพระราชนิพนธ์เป็นกุศโลบายในการอบรมสั่งสอน ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ พากเพียรและเสียสละ 3) กตัญญู 4) ใฝ่รู้ 5) รักษาประเพณีอันดีงาม 6) ห่วงดีต่อผู้อื่น 7) เป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 8) มีระเบียบวินัย 9) มีสติและทำสิ่งถูกต้อง 10) ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 11) เข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ และ 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม พระองค์ทรงเชื่อว่าค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นรากฐานพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ค่านิยมตามแนวพระราชดำริ เป็นแนวทางให้รัฐบาลของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ พ.ศ. 2557 ได้นำไปเป็นค่านิยมหลักของประเทศที่คนไทยทุกคนจำเป็นต้องมี พระราชนิพนธ์แห่งวราภรณ์กรรณค้ำสอนที่ทรงฝากไว้แก่แผ่นดินไทย จึงเป็นแนวทางที่คนไทยควรนำไปประพฤติปฏิบัติเพื่อความสำเร็งในชีวิต บุคลิกลักษณะ และพฤติกรรมของแต่ละคนเป็นพระราชประสงค์ที่จะให้เกิดมีขึ้นในคนไทยทุกคน พระองค์ทรงพระราชปรารภจะให้มีขึ้น เกิดขึ้นกับคนไทยทุกคนทรงสร้างและพัฒนาค่านิยมร่วมสมัยของคนไทย ผ่านบทพระราชนิพนธ์เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยามโดยแท้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

พระราชนิพนธ์เรื่องพระมหากษัตริย์ นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ ดีโต และเรื่องทองแดง ในพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ถือเป็นวรรณกรรมคำสอนที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่านิยมร่วมสมัยของคนไทย ยึดมั่นในการกระทำความดี เพื่อพัฒนาตนเองและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป จึงขอเชิญชวนคนไทยทุกท่านได้อ่านและเรียนรู้ตามกำลังสติปัญญาและส่งเสริมการอ่านพระราชนิพนธ์ให้แพร่หลาย อันจะช่วยเผยแพร่นโยบายร่วมสมัยเพื่อพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาพระราชนิพนธ์ในแง่มุมอื่นๆ นอกเหนือจากค่านิยมร่วมสมัย จากเรื่อง ที่ดัดแปลงไปจากพระราชนิพนธ์ หรือศึกษาเปรียบเทียบกับฉบับอื่นๆ เพื่อให้เห็นลักษณะเด่นและคุณค่าอย่างกว้างขวางชัดเจนยิ่งขึ้น

References

- Boonkachorn, T. (2017). *He is light for Inspiration* [CD]. Bangkok: Language and Book Association under the Royal Patronage. (In Thai)
- Boonsom, W. (2005). *Agra Maharaja*. Bangkok: Pyramid Publisher. (In Thai)
- Boonsom, W. (2017). *Inheriting the wish of the King Rama IX on his genius of Thai language and Composition*. Bangkok: Ekphimthai Publisher. (In Thai)

- His Majesty the King Bhumibol Adulyadej. (2002). **A Man Called Intrepid (15th ed.)**. Bangkok: Ammarin Printing & Publishing. (In Thai)
- His Majesty the King Bhumibol Adulyadej. (2002). **The story of Tongdaeng**. Bangkok: Ammarin Printing & Publishing. (In Thai)
- His Majesty the King Bhumibol Adulyadej. (2011). **Mahajanaka** (5th ed.). Bangkok: Ammarin Printing & Publishing. (In Thai)
- His Majesty the King Bhumibol Adulyadej. (2011). **Tito** (13th ed.). Bangkok: Ammarin Printing & Publishing. (In Thai)
- Homsab, K. (2020). The Story of Mahajanaka by His Majesty King Bhumibol Adulyadej the Great 1st Significance in Driving the King's Thoughts and Strategies for the Country's Development. **Journal of Humanities Naresuan University**, 17 (3), 77-94. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhnu/article/view/249024>
- Kusumawali, S. (2015). Decoding "Mahajanaka" from the point of view on human and organization development of His Majesty the King's creative genius. In **Creative Economics** (pp.107-113). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- Naknuan, N. (2017). The King's writing of Mahajanaka: An inheriting and creating Jataka' literature in context of modern society. **Journal of Studies**, 16 (2), 73-97. (In Thai)
- Office of His Majesty's Principal Private Secretary. (1990). **The Royal Guidance of His Majesty the King Bhumibol Adulyadej**. Retrieved from <http://www.ohmpps.go.th/> (In Thai)
- Onwimon, S. (2017). **Three translating works of His Majesty the King Bhumibol Adulyadej**. Bangkok: Thai Poetry Association. (In Thai)

Sujjapun, R. (2020). The genius of the literature of His Majesty the King Maha Bhumibol Adulyadej. **Journal of Humanities and Social Sciences University of Phayao**, 8 (1), 1-24. (In Thai)

Sotanasatian, S. (2011). Discussion on the article “A Man Called Intrepid” of His Majesty the King Bhumibol Adulyadej. Bangkok: The Thailand Research Fund. (In Thai)

Thai twelve Values. (2014) . Retrieved form [http://www. Nbtc.go.th](http://www.Nbtc.go.th). (In Thai)